

1. Agreement on Regional Anti-Terrorist Structure between the Member States of the Shanghai Cooperation Organization
2. The Shanghai Convention on Combating Terrorism, Separatism and Extremism
3. Common space

منابع

1. حاجی یوسفی، ا. و الوند، م. «ایران و سازمان همکاری‌های شانگهای: هژمونی و ضد هژمونی»، پژوهش‌نامه علوم سیاسی، دوره ۳، شماره ۲، ۱۹۴-۱۶۳، ۱۳۸۷.
2. شمسیان، حمید، «سازمان همکاری شانگهای و آینده ایران در آن»، مجله اطلاعات سیاسی-اقتصادی، ۲۲۳ و ۱۲۴، ۲۳۸-۲۵۷، ۱۳۸۵.
3. کیوان حسینی، سیداصغر، «نظریه رژیم‌های بین‌المللی امنیتی»، مجله اطلاعات سیاسی-اقتصادی، ۱۴۵ و ۱۴۶، ۱۵۳-۱۳۸، ۱۳۷۸.
4. کوزه‌گر کالجی، ولی «کوششی در جهت تبیین نظری سازمان همکاری شانگهای»، پژوهشنامه سیاست خارجی، ۶۱، ۹۰-۱۳۹، ۱۳۹۰.
5. کوشکی، م. و حسینی، س. «فرصت‌ها و چالش‌های عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای»، سیاست-مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، ۳۲(۲)، ۷۵۲-۷۳۷، ۱۳۹۶.
6. صادقی فسایی، س. عرفان منش، ا. «مبانی روش‌شناختی پژوهش اسنادی در علوم اجتماعی، مورد مطالعه: تأثیرات مدرن شدن بر خانواده ایرانی»، راهبرد فرهنگ، ۸، ۹۱-۶۱، ۱۳۹۴.
7. فلیک، اووه، درآمدی بر تحقیق کیفی: ترجمه هادی جلیلی، نشر نی: تهران، ۱۳۹۲.
8. فوزی، ع. جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در سازمان همکاری شانگهای: ضرورت عملگرایی در یک «اتحادیه سیاسی»، فصلنامه علمی مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز، ۱۷(۷۵)، ۱۳۲-۱۳۱، ۱۳۹۱.
9. بیات، حمیدرضا، ایران و سازمان همکاری شانگهای (زمینه‌های همکاری و واگرایی)، دانشگاه همگرایی و واگرایی، ۱۳۹۴.
10. Agreement on Regional Anti-Terrorist Structure between the Member States of the Shanghai Cooperation Organization, 21 February 2020, <http://eng.sectsc.org/documents/>
11. Agostinis, Giovanni & Urdinez, Francisco. (2021), «The Nexus

درون این سازمان از موقعیت مذاکراتی بهتری برخوردار است و تمایلی به تغییر این وضعیت ندارد. عدم تمایل چین را می‌توان عامل کلیدی در تداوم نقش حاشیه‌ای این باشگاه در سازمان همکاری شانگهای برشمرد (Huaxia, ۲۰۲۰).

بانک توسعه سازمان همکاری شانگهای

یکی دیگر از ایده‌های مهم همگرایی اقتصادی در این سازمان، ایجاد بانک توسعه سازمان همکاری شانگهای است. ایده تشکیل این بانک از سال‌ها پیش مطرح بوده است. در اجلاس نخست وزیران این سازمان در سال ۲۰۱۶ این ایده به تصویب رسید، اما با مخالفت روسیه در اجلاس سران سازمان در همان سال، سرانجامی نیافت و از آن هنگام تاکنون رایزنی‌های چین و روسیه برای تشکیل این بانک فرجامی نیافته است (Reuters, ۲۰۲۱).

به این ترتیب، می‌توان مدعی شد که در چهارچوب مدل دستاوردهای نسبی، دستاورد سازمان شانگهای تاکنون، شکل‌گیری نوعی رژیم محدود همکاری امنیتی و اقتصادی بوده است که در حوزه امنیت به مقابله با تروریسم، افراط‌گرایی و تجزیه‌طلبی و در حوزه اقتصادی به شکل‌گیری کنسرسیوم بین بانکی و ایجاد بسترهایی برای همکاری گمرکی انجامیده است.

پیامدهای امنیتی عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای

بر اساس مقررات پذیرش اعضای جدید که در سال ۲۰۱۰ به تصویب شورای سران سازمان همکاری‌های شانگهای رسیده است، عضویت دائم در این سازمان، مستلزم برخورداری از روابط دیپلماتیک با اعضا؛ عدم تعارض میان تعهدات بین‌المللی کشور متقاضی در حوزه امنیت با پیمان‌های بین‌المللی و مکانیسم‌های پذیرفته‌شده سازمان و عدم درگیری نظامی میان دولت متقاضی با دولت یا دولت‌های دیگر و عمل به تعهدات در قالب منشور سازمان ملل متحد است. از سوی دیگر، کنوانسیون مقابله با تروریسم، تجزیه‌طلبی و افراط‌گرایی و موافقت‌نامه ساختار منطقه‌ای مبارزه با تروریسم مهم‌ترین اسناد سازمان محسوب می‌شوند. به این ترتیب، مهم‌ترین پیامد امنیتی عضویت دائم ایران در سازمان شانگهای، پذیرش الزامات منطقه‌ای [منطقه اوراسیا] همکاری در مقابله با تروریسم، تجزیه‌طلبی و افراط‌گرایی است که البته تحت الشعاع ترتیبات بین‌المللی و جهانی نیز قرار دارد. ایران در موضوع مبارزه با تروریسم، از موقعیت پیچیده‌ای برخوردار است؛ از یک سو این کشور از قربانیان مهم تروریسم به شمار می‌آید و از سوی دیگر، از طیف وسیعی از گروه‌های اسلامی حمایت می‌کند که هرچند خود در زمینه مبارزه با